

پنج‌شنبه 23 اردیبهشت 1395 - 5 شعبان 1437 - 12 می 2016

انحصار چاپ اسکناس در ایران توسط بانک ملی ایران...

* 23 اردیبهشت

درگذر تاریخ

* انحصار چاپ اسکناس در ایران توسط بانک ملی ایران (1309 ش)

اشاره:

کشور فرانسه برای اولین بار پس از انقلاب کبیر خود، پول کاغذی را رواج داد. در ایران تا سال 1268 که بانک شاهنشاهی تشکیل شد، پول رایج کشور، مسکوک طلا و نقره بود. در آن سال نشر اسکناس در سراسر ایران منحصر به بانک شاهنشاهی وابسته به انگلیس تعلق گرفت.

دو سال بعد، اسکناس جدید بانک با سرلوحه فارسی و علامت شیر و خورشید و عکس ناصرالدین شاه قاجار و ذکر ارزش آن منتشر شد.

مجموعاً بانک شاهنشاهی، 40 سال در ایران اسکناس منتشر کرد تا این که در 23 اردیبهشت 1309، حق انتشار اسکناس از آن بانک سلب و در مقابل دویست هزار لییره انگلیس، به بانک ملی ایران واگذار گردید. اسکناس‌های بانک ملی در سال 1310 ش منتشر شد و تا سال‌ها، رایج بود.

* تهیه و تنظیم اولین آئین‌نامه راهنمایی و رانندگی در ایران (1330 ش)

* 5 کشور عربی با اسرائیل وارد جنگ شدند و اسرائیل با تانک به لبنان حمله کرد (1349 ش)

* لغو نهائی کاپیتولاسیون در ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی

(1358 ش)

اشاره:

کاپیتولاسیون عبارت است از وضع ناشی از قراردادهائی که دولت‌های زورمند و استعمارگر، خاصه در قرن 19 به دول ضعیف تحمیل می‌کردند. به موجب آن قراردادهای، اتباع دولت‌های استعماری، پس از ورود به قلمرو دولت ناتوان، تحت حاکمیت دادگاه‌های دولت متبوع خود باقی می‌ماندند و محاکم دولت ضعیف، حق محاکمه آنها را نداشتند.

این قانون خفت بار پس از امضای عهدنامه ترکمنچای بین ایران و روسیه در زمان فتحعلی شاه قاجار اجرا شد و پس از مدتی کشورهای استعماری اسپانیا، فرانسه، آمریکا، انگلستان، آلمان، ایتالیا و چند کشور دیگر از جمله دولت عثمانی از ایران حق کاپیتولاسیون را به دست آوردند.

کاپیتولاسیون موجب برتری و تقدم اتباع خارجی بر کشور می‌شد و باعث می‌گردید که رجال مملکت را به بیگانگان و قدرت قضائی و سیاسی آنان سوق دهد. در سایه این قانون ننگین، بیگانگان هرچه می‌خواستند به ایران وارد و یا از ایران خارج می‌کردند. این قانون، اصل حاکمیت و استقلال کشور را متزلزل می‌ساخت و به قوانین خارجی، اعتبار برون مرزی می‌بخشید.

کاپیتولاسیون که در واقع از الحاق ماده واحده‌ای به قرارداد وین - مصونیت اتباع سیاسی - به وجود می‌آمد، به صورتی نیمه مخفی، ابتدا در مجلس سنا و سپس در 21 مهرماه 1343 در مجلس شورای ملی به تصویب رسید.

امام خمینی (ره) در برابر این قانون ننگ‌آور و خفت‌بار، عکس‌العمل سختی نشان دادند و در 4 آبان 1343 سخنرانی مهمی ایراد نمودند.

سخنان حضرت امام، طوفانی عظیم در جامعه به پا کرد که رژیم انتظار آن را نداشت.

سه ماه پس از پیروزی انقلاب، به پیشنهاد هیئت وزیران و تصویب شورای انقلاب اسلامی، در 23 اردیبهشت ماه سال 1358 حق کاپیتولاسیون و امتیازات و ملحقات آن برای همیشه و به طور نهائی لغو شد.

* 5 شعبان

درگذر تاریخ

* ولادت حضرت

امام سجاد (ع) (38 ق)

اشاره:

امام چهارم شیعیان حضرت امام سجاد(ع) در پنجم شعبان سال 38 هجری در مدینه به دنیا آمد. در سال و ماه ولادت حضرت، اختلاف است ولی این تاریخ معتبرتر می‌باشد.

ابومحمد و ابوالحسن از کنیه‌های ایشان و مشهورترین القابش، زین العابدین، سیدالعابدین و سجاد است. مادر وی شهربانو (شاه زنان) دختر یزدگرد سوم می‌باشد. آن حضرت در بقیه‌ی حکومت یزید و حکومت معاویه بن یزید، مروان بن حکم، عبدالملک مروان و ولید بن عبدالملک زندگی می‌کرده است. برای آن حضرت یازده پسر و چهار دختر ذکر کرده‌اند.

*درگذشت «محمد بن زکریای رازی» دانشمند نامدار جهان اسلام (313 ق)

اشاره:

محمد بن زکریای رازی در سال 251 ق در شهر ری به دنیا آمد. ابتدا به کیمیاگری پرداخت و در نهایت به شیمی روی آورد. سپس در علوم طب، هندسه، منطق و فلسفه نیز مهارت یافت. رازی سال‌های بسیاری از عمر خویش را در تجزیه و ترکیب عناصر و مواد طبیعی صرف کرد و موفق به کشف الکل و تهیه‌ی اسیدسولفوریک شد.

محمد بن زکریا علاوه بر تحقیقات علمی و طبابت، به تدریس و تربیت شاگردان نیز می‌پرداخت. تألیفات وی را تا حدود 250 اثر در رشته‌های مختلف علمی ذکر کرده‌اند که در زمینه‌های طب، طبیعیات، منطق، ریاضی و نجوم، تفسیر، فلسفه، مابعدالطبیعه، الهیات و... نگاشته است. از مهم‌ترین کتاب‌های محمد بن زکریا، الحاوی و المنصوری است.

* تصویب معاهده ی ترکمانچای بین ایران و روس (1243 ق)

اشاره:

به موجب معاهده‌ی ترکمانچای که پس از شکست ایران در دومین دوره‌ی جنگ با روسیه در زمان سلطنت فتحعلی شاه قاجار منعقد گردید، ولایات وسیع ایروان و نخجوان به روسیه واگذار شد. همچنین ایران سی میلیون روبل معادل پنج میلیون تومان به روسیه غرامت داد.

حق کشتی‌رانی برای کشتی‌های روسی تأیید شد و اتباع روسیه در ایران نیز امتیاز قضاوت کنسولی یا کاپیتولاسیون را به دست آوردند.

دولت روسیه در برابر این همه امتیاز، تنها ولیعهدی عباس میرزا از شاهزادگان قاجار را به رسمیت شناخت.

*درگذشت عالم برجسته «میرزا ابوالقاسم اردوبادی» (1333 ق)

اشاره:

میرزا ابوالقاسم مجتهد اردوبادی در جمادی الثانی 1274 قمری در اردوباد آذربایجان به دنیا آمد. در هفده سالگی جهت تحصیل علوم دینی وارد حوزه‌ی علمیه‌ی تبریز گردید و پس از چندی عازم نجف شد.

در نجف از میرزای بزرگ اجازه‌ی اجتهاد گرفت. پس از وفات آقایان فاضل شرابیانی و میرزا حسن مامقانی به موطن خود برگشت و مرجعیت اهالی آذربایجان و قفقاز را عهده‌دار گردید. از مجتهد اردوبادی، شصت عنوان کتاب و رساله در فقه و اصول به جای مانده است.

*درگذشت مبلغ و

مفسر قرآن «حاج آقا حسین اثنی عشری» (1384 ق)

اشاره:

حاج آقا حسین اثنی عشری، مفسر عالی‌قدر قرآن در سال 1318 ق در شهر ری ولادت یافت و پس از فراگیری مقدمات و ادبیات در تهران، در سال 1349 ق به قم سفر کرد.

در سال 1362 به شهر ری بازگشت و در آستانه‌ی مقدس حضرت عبدالعظیم به اقامه‌ی جماعت و تبلیغ و تفسیر قرآن پرداخت. حاج آقا اثنی عشری در امر به معروف، فوق العاده جدی بود.

سرانجام این عالم عامل در سال 1384 در 66 سالگی بر روی منبر دچار سکته‌ی قلبی گردید و بدرود حیات گفت. مهم‌ترین تفسیر وی، تفسیر اثنی عشری نام دارد و علاوه بر آن دارای تألیفات دیگری نیز می‌باشد.

* 12 می درگذرتاریخ

* تقسیم برلین پایتخت آلمان به دو قسمت شرقی و غربی (1949م)

* اعلام آتش‌بس میان جمهوری آذربایجان و ارمنستان (1994م)